ISSN: 2181-3906 2024
International scientific journal
«MODERN SCIENCE AND RESEARCH»
VOLUME 3 / ISSUE 6 / UIF:8.2 / MODERNSCIENCE.UZ

XIX ASR BIRINCHI YARMIDA BUXORO VA ROSSIYA DIPLOMATIK MUNOSABATLARIGA DOIR BA'ZI TARIXIY MANBALAR

Yakubov Husniddin Muxitdinovich
Chirchiq davlat pedagogika universiteti,
"Fakultetlararo ijtimoiy fanlar" kafedrasi o'qituvchisi.
husniddinyakubov10@gmail.com
https://doi.org/10.5281/zenodo.11669915

Annotatsiya. *Mazkur maqola XIX asr birinchi yarmida Buxoro va Rossiya diplomatik munosabatlariga doir ba'zi tarixiy manbalar masalasiga bag'ishlangan, shu bilan birga o'sha davrdagi bu davlatlarning ijtimoiy-iqtisodiy ahvoli to'g'risida ham qimmatli ma'lumot beruvchi manbalar sirasiga kiradi.*

Kalit so'zlar: *Buxoro amirligi, diplomatik munosabatlar, iqtisodiy-siyosiy munosabatlar, xotiranoma, savdogarlar va elchilar.*

SOME HISTORICAL SOURCES ON THE DIPLOMATIC RELATIONS OF BUKHARA AND RUSSIA IN THE FIRST HALF OF THE XIX CENTURY

Abstract. *This article is devoted to some historical sources on diplomatic relations between Bukhara and Russia in the first half of the 19th century.*

Key words: *Emirate of Bukhara, diplomatic relations, economic-political relations, memorandum, merchants and ambassadors.*

НЕКОТОРЫЕ ИСТОРИЧЕСКИЕ ИСТОЧНИКИ ПО ДИПЛОМАТИЧЕСКИМ ОТНОШЕНИЯМ БУХАРЫ И РОССИИ В ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА

Аннотация. *Статья посвящена вопросу некоторых исторических источников по дипломатическим отношениям между Бухарой и Россией в первой половине XIX века.*

Ключевые слова: *Бухарский эмират, дипломатические отношения, экономико-политические отношения, меморандум, купцы и послы.*

Buxoro amirligi Rossiya bilan o'z munosabatlarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratgan.

Xususan, ikki tomon ham bu munosabatdan manfaatdor bo'lgan. Ikkala davlat o'rtasidagi o'zaro munosabatlar XIX asrdan boshlab ancha tez rivojlandi. Savdo, elchilik aloqalari yo'lga qo'yildi. Ko'plab savdogarlar va elchilar ikkala davlat bo'ylab tez – tez yuborib turildi. Mazkur savdogarlar, elchilar safar taassurotlari haqidagi ma'lumotlarni o'z kundaliklari, yo'l xotiralari va asarlarida yozib qoldirganlar. Shuning uchun ushbu yozib qoldirilgan merosiy ma'lumotlar mazkur davr tarixi, diplomatik munosabatlarni o'rganishda muhim manbalar sirasiga kiradi.

Xususan, 1820-yilda Rossiya imperiyasi tomonidan katta diplomatik missiya tashkillashtiriladi. Ushbu missiyaga A.F.Negri boshchilik qiladi. Missiya tarkibida G.Meyendorf, E.Eversman va Budrinlar qatnashadilar. Ular faoliyati davomida yo'l xotiralarini yozib qoldirganlar. Bundan tashqari, 1824-yilda harbiy otryad mudofaasi ostida Buxoroga yuborilgan savdo karvonining boshlig'i, E.Kaydalovning xotiranomasi va G.Spasskiyning asari ayniqsa harakterlidir. Bu asarlarda XIX asrning birinchi yarmida Buxoro va Rossiya o'rtasida olib borilgan savdo va diplomatik aloqalarning umumiy holati, o'zaro savdoda eksport va import qilinadigan mollarning turi, hajmi, narxi, diplomatik missiya va elchilarning yuborilish sabablari, ularning

oldiga qoʻyilgan asosiy vazifalar va keltirilgan natijalarni aniqlab beruvchi juda qimmatbaho maʼlumotlar oʻz aksini topgan [1].

G.Meyendorfning “Orenburgdan Buxoroga sayohat” asari fransuz tilida turkolog Amediy Jobert tahriri ostida 1826-yilda Parij shahrida nashr etilib, shu yilning oʻzidayoq, nemis tilidagi tarjimasi K.Xerm va B.Sheyder tahriri ostida bosilib chiqdi [2]. Ushbu kitob uch qismdan iborat boʻlib, uning ohirida Peterburg universitetining professori I.O.Senkovskiyning, M.Kelerning va X.Panderning maqolalari ilova shaklida berilgan. Asarda elchilik missiyasining kutib olinishi, oʻlkaning geografik holati, Buxoroning ijtimoiy-iqtisodiy va davlat tuzilishi tizimli ravishda bayon qilingan. Asar asosan muallifning shaxsiy fikr - mulohazasi, oʻlka kishilaridan eshitgan va soʻrab bilgan maʼlumotlari asosida yozilib, unda keltirilgan koʻpdan-koʻp izohlar va maʼlumotlarni aks ettirishda muallif mahalliy tarixchilar asarlaridan va yevropalik sayohatchilarning yozib qoldirgan xotiranomalaridan keng foydalangan. G.Meyendorfning yozishicha, Rossiya bilan olib borilgan tashqi savdo Buxoro uchun katta ahamiyatga ega edi.

Buxorodan eksport qilinadigan tovarlar hajmi Iqlim moʻtadil boʻlgan vaqtlarda sakkiz millionga yetardi. Vaholanki Buxoro aholisining soni esa ikki yarim milliondan oshmasdi [3].

G.Meyendorf oʻz asarida Buxoro va Rossiya munosabatlariga yuzlanar ekan, ularning tarixiga oid juda qiziq maʼlumotlarni keltiradi. Bu maʼlumotlar orasida qadimda Sharqiy Yevropadan sharq mamlakatlari: Hindiston, Xitoyga oʻtgan tranzit savdo yoʻli Buxoro orqali oʻtganligi va bu savdoda Buxoroning vositachilik rolini koʻrsatuvchi maʼlumotlar bor. Muallif, Buxoroning Sharqiy Yevropa davlatlari bilan boʻlgan savdo aloqalari miloddan avvalgi III asrdan boshlanib, Somoniylar davriga (X asr) kelib ayniqsa rivojlanganligi va Chingizxon davrida buzilib, Amir Temur tomonidan yana qayta tiklanganligi toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni ham yozadi.

Meyendorf ikki davlat oʻrtasidagi munosabatlarga baho berar ekan ikki davlat oʻrtasidagi munosabatlar qadimiyligi, uzluksizligi va rivojlanayotganligini aytib oʻtgan. Asarda oʻrta asrlarda Buxoro va Rossiya munosabatlarining Sibir va Astraxan orqali olib borilishi va rus podsholari temuriylar bilan savdo muzokaralari olib borganliklari toʻgʻrisida juda qimmatli maʼlumotlar berilgan. G.Meyendorf XVIII-XIX asrlarda Buxoro va Rossiya oʻrtasidagi diplomatik aloqalar anchagina kengayib, savdogarlar va elchilar toʻxtovsiz yuborilib turilganligi va Rossiyada Buxoro savdogarlariga ayrim imtiyozlar berilganligi toʻgʻrisida bayon qiladi.

Bundan tashqari Budrinning yozib qoldirgan xotiranomasini ham eslab oʻtish oʻrinlidir.

Uning xotiranomasi toʻrt qismdan iborat boʻlib, birinchi qismida muallif Orenburgdan

Buxorogacha boʻlgan masofani qisqacha izohlab oʻtadi. Asarda shuningdek, ikki davlat oʻrtasida kechgan siyosiy muzokaralar, A.F.Negri missiyasining qabul qilinishi, rus elchisi A.F.Negrining ayrim masalalar yuzasidan Buxoro amiri bilan olib borgan muzokaralari bayon etilgan. Shuningdek, Buxoro shahrining qisqagina taʼrifi, aholisi, mashgʻulotlari va urf - odatlari haqida qimmatli maʼlumotlar keltiriladi.

Budrinning xotiranomasida rus missiyasining Buxoro amirligidagi hayoti juda zoʻr qiziqish bilan tasvirlangan. Muallif A.F.Negri missiyasining Buxoro amirligiga yetib kelishini tasvirlar ekan, bu yerda Buxoroliklar tomonidan missiya aʼzolari iltifot bilan kutib olinganligi toʻgʻrisida yozadi. Budrin oʻzining bu kichik kundaligida rus missiyasi boshligʻi A.F.Negrining amirlik hukmron doiralari bilan olib borgan muzokaralari va uchrashuvlarini mukammal tarzda tasvirlaydi. Bundan tashqari Budrin Buxoroda rus elchiligining qabul qilinishi va marosimlardagi

tantanalar to‘g‘risida ham juda qimmatli ma’lumotlarni berib o‘tadi. Budrin o‘z xotiranomasida missiyaning Buxoroda davlat hisobiga yashagani va amirlik hukumati doiralari tomonidan, oz bo‘lsa ham, missiya a’zolariga alohida mablag‘ ajratilgani to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ham yozib qoldirgan.[6] Shuni ham ta’kidlab o‘tish kerakki, Budrin o‘z asarida Buxorodagi ijtimoiy-iqtisodiy ahvol to‘g‘risida ham qisqa bo‘lsada qimmatli ma’lumotlarni berib o‘tgan. Muallif amirlik qishloq xo‘jaligida paxtachilik va ipakchilik katta ahamiyatga ega ekani, ulardan turli xil matolar to‘qilishini hamda Buxoroda ip va ipak mollarini to‘qib chiqaradigan bir qancha korxonalar mavjud ekanligi to‘g‘risida ham yozib qoldirgan. 1824-yilda Rossiyadan Buxoroga yuborilgan qurolli karvonni o‘rganishda shu karvonning boshlig‘i E.Kaydalovning xotiranomasi asosiy manba bo‘lib, birinchi qismi 1827-yilda ikkinchi va uchinchi qismlari 1828-yilda Moskvada nashr etilgan. Muallif o‘z xotiranomasida qurolli soqchi bilan savdo karvonining Buxoroga yuborilish sababini bayon qilib, faqatgina Qozog‘iston cho‘llaridagi talonchilik Rossiya-Buxoro savdosiga katta zarar yetkazganligini ta’kidlab o‘tadi. Shuningdek, E.Kayadalovga berilgan qo‘llanmadan ma’lumki, rus hukumati O‘rta Osiyo xonliklari, Buxoro amirligi bilan mavjud bo‘lgan iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishda faqatgina katta diplomatik missiyalarnigina emas, hatto savdo karvonida ishtirok etuvchi har bir rus savdogarini ham ikki davlat o‘rtasidagi munosabatlarga putur yetkazmaslik uchun maxsus instruksiyalar bilan ta’min etib yuborar edi.

REFERENCES

1. Yaqubov, F. M., et al. "METHODOLOGY OF SELECTION OF 10-12-YEAR-OLD PLAYERS AND ORGANIZATION OF TRAINING." *Modern Science and Research* 3.1 (2024): 1271-1279.
2. Яқубов, Фазлиддин Мухитдинович. "Бўлажак жисмоний тарбия ва спорт мутахассисларида спорт тафаккури ва унинг услубларини яратиш орқали тафаккур тарзини такомиллаштириш йўллари." *Фан-Спортга* 4 (2019): 17-22.
3. Muxitdinovich, F. Y. "Synergetic effect-As an Innovative approach to the Development of the Way of Thinking of Physical Culture and Sports Specialists." *European Journal of Research and Reflections in Education Sciences* 8.12 (2020): 165-170.
4. Muqimov, Olim. "СПОРТНИНГ ЖАМИЯТДА ТУТГАН УРНИ ВА ИЖТИМОИЙ-ТАРБИЯВИЙ АҲАМИЯТИ." *Физическое воспитание, спорт и здоровье* 1 (2020).
5. Очилов, Ойбек. "СПОРТ ВА АХЛОҚИЙ МАДАНИЯТ УЙҒУНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШДА МАЪНАВИЙ ТАРБИЯ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ЎРНИ." *Академические исследования в современной науке* 2.16 (2023): 161-165.
6. Яқубов, Ф. М., and Р. Т. Жабборова СР Казоқов. "10-12 ЁШЛИ ФУТБОЛЧИЛАРНИ ТАНЛАШ ВА МАШҒУЛОТЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШ МЕТОДИКАСИ." (2024).
7. Boltayeva I. T. et al. PERIODS OF PRODUCTION EDUCATION. THE PERIOD OF INITIATION, PREPARATION, ACQUISITION AND COMPLETION OF THE PROFESSION //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 561-569.
8. Ganieva M. et al. THE UNITY OF TECHNIQUE, TACTICS AND STRATEGY IN TABLE TENNIS //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 5. – С. 1175-1183.

ISSN: 2181-3906 2024

International scientific journal
«MODERN SCIENCE AND RESEARCH»
VOLUME 3 / ISSUE 6 / UIF:8.2 / MODERNSCIENCE.UZ

9. Usmonova S. H., Akmurodov M., Kazokov R. THE INFLUENCE OF TEMPERAMENT ON THE CHOICE OF SPORTS ACTIVITIES //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 63-70.
10. Umaraliyeva F. T., Kazoqov R. T. THE ROLE OF SPORTSWOMEN IN THE DEVELOPMENT OF SOCIETY AND IN THE DEVELOPMENT OF SPORTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 1124-1131.
11. Mustafayeva N. A., Kazoqov R. T. USING THE MAIN CHARACTERISTICS AND POSSIBILITIES OF THE ELECTRONIC SCHEDULE IN SOLVING ISSUES RELATED TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 1115-1123.
12. Kazoqov R. T., Axatov L. K. SPORT TOMOSHASINING ESTETIKASI. – 2024.
13. Jumayev U. X. et al. " PEDAGOGICAL EDUCATION INNOVATION CLUSTER" MEANS COMMON GOALS AND SPECIFIC INTERESTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 552-560.
14. Umarov D. X. et al. NATIONAL MOVEMENT FOR THE DEVELOPMENT OF PRIMARY CLASS STUDENTS'PHYSICAL PREPARATION USING GAMES //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 732-741.
15. Umarov D. X. et al. THE EFFECTIVENESS OF USING A SET OF SPECIAL EXERCISES IN ANNUAL PREPARATION TRAINING OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 742-753.
16. Jumayev U. X. et al. " PEDAGOGICAL EDUCATION INNOVATION CLUSTER" MEANS COMMON GOALS AND SPECIFIC INTERESTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 552-560.
17. Turopovich K. R., Rixsibayevna D. S. ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING THROUGH PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES. – 2024.
18. Kazakov R. T. et al. MULTIMEDIA SYSTEMS AND DISTANCE LEARNING TECHNIQUES IN SPORTS SOX //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 9. – C. 99-105.
19. Казоқов Р. Т. и др. МАМЛАКАТИМИЗ ЯНАДА ЮКСАЛИШИДА БОЛАЛАР СПОРТИНИНГ ЎРНИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 5-11.
20. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
21. Казоқов Р. Т. Кейс стади технологияларидан фойдаланиб талабаларнинг масофавий таълим технологиялари асосида педагогик маҳоратини шакллантириш //Замонавий футболни ривожлантириш тенденциялари: муаммо ва ечимлари. – Т. 11. – №. 1.
22. Jumayev U. X. et al. " PEDAGOGICAL EDUCATION INNOVATION CLUSTER" MEANS COMMON GOALS AND SPECIFIC INTERESTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 552-560.

23. Казоқов Р. Т., Мирзабдиллаева А. И., Мирзабдиллаева Х. И. МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 8. – С. 29-34.
24. Казоқов Р. Т. и др. ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ ТАЪЛИМДА КЕЙС-СТАДИ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИДА ПЕДАГОГИК МАҲОРАТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ЮЗАСИДАН ТАЖРИБА-СИНОВ ИШЛАРИНИНГ НАТИЖАЛАРИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 111-115.
25. Kazoqov R. T., Djurabaev A. M. Kredit modul tizimi nima //Ta'limni raqamlashtirish sharoitida pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-206.
26. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
27. Давурбаева М. Ж., Казоқов Р. Т., Мадаминов М. П. ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШДАГИ БИЛИМ ВА КЎНИКМАЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШНИНГ АХАМИЯТИ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 5. – С. 26-31.
28. Казоқов Р. Т. и др. КАСБИЙ ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШДА ИЛҒОР ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ЗАРУРАТИ //GOLDEN BRAIN. – 2024. – Т. 2. – №. 8. – С. 69-77.
29. Казоқов Р. Т., Жўрақўзиев О. О., Эшпўлатов С. С. СПОРТ МУАССАСАЛАРИДА ТАРБИЯВИЙ ТАДБИРЛАРДА МИЛЛИЙ-МАЪНАВИЙ ҚАДРИЯТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 13. – С. 238-248.
30. Казоқов Р.Т., Бўриев Б.Ў., Абдиев Б.Ш., Джўрабаев А.М., Туропов А.Р.КУРАШ МИЛЛИЙ СПОРТ ТУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ // МИЛЛИЙ КУРАШ ТУРЛАРИ ВА УЛАРНИНГ НАЗАРИЙ-АМАЛИЙ МУАММОЛАРИ. - 2023. – Т. 1. – №. 2. – С. 161-163.
31. Джўрабаев А. М., Казоқов Р. Т. Биомеханик таҳлиллар асосида енгил атлетикачиларнинг функционал тайѐргарлигидаги корреляция алоқаларининг таҳлили //Yoshlarni qo 'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili" ga bag 'ishlangan. – 2021. – Т. 4. – №. 4. – С. 198-208.
32. Bektorov O. Y. et al. MONITORING THE KNOWLEDGE, SKILLS AND SKILLS OF STUDENTS DURING THE TRAINING PROCESS //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 342-352.

33. Kazoqov R. T., Bo'ronov A. B. SPORTDAGI DOLZARB YANGILIKLAR //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 15. – С. 47-56.
34. Казоқов Р. Т. и др. SPORT MENEJMENTI VA MARKETINGI: MUAMMOLAR //TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR. – С. 1-237.
35. Eshpo'latov S. S. METHODS AND PRINCIPLES OF IMPROVING TECHNICAL AND TACTICAL SKILLS AND PHYSICAL TRAINING OF YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1296-1302.
36. Kazoqov R. T., Eshpo'latov S. S. YOUNG VOLLEYBALL PLAYERS ARE THE PROCESSES OF ORGANIZING TRAINING SESSIONS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 6. – С. 1303-1310.
37. Pirmatov O. Z., Kazakov R. T. ROLE AND PLACE OF SPORTS AND ACTIVE GAMES IN THE GENERAL STRUCTURE OF EDUCATIONAL AND PRODUCTION PRACTICE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 125-131.
38. Kazakov R. T., Rasulov Q. Q. TRAINING IN INTERNATIONAL WRESTLING TECHNIQUES AND TACTICS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 9. – С. 180-186.
39. Axatov L. K., Burliyev U. K., Kazoqov R. T. AESTHETICS OF SPORTS SPECTACLE //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 19-28.
40. Kazoqov R., Akmuradov M. PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF JUDO //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 481-488.
41. Kazoqov R. T., Umaraliyeva F. T. DRAW A KINESICYCLOGRAM OF SHORT-DISTANCE RUNNING AND BUILD A TIMELINE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1201-1208.
42. Kazoqov R. T. et al. IMPROVEMENT OF TECHNICAL TRAINING OF SHORT-DISTANCE ATHLETES //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1077-1084.
43. Kazoqov R. T. et al. STARTING TECHNIQUE IN SHORT DISTANCE RUNNING //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 1070-1076.
44. Xalmuxamedov R. et al. ANALYSIS OF THE DEPENDENCE OF THE CONDITIONS OF THE MIDDLE MOUNTAIN OF INDICATORS OF THE INTENSITY ZONES OF TRAINING TRAINING LOADS OF QUALIFIED BOXER WOMEN //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 473-483.
45. Shoyimardanov S. A., Bobomurodov A. E., Kazaqov R. T. FORMATION OF PEDAGOGICAL SKILLS AND SKILLS IN STUDENTS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 425-434.
46. Jumayev U. X. et al. ANALYSIS OF THE FINANCIAL POLICY OF THE RUSSIAN EMPIRE IN OFFICIAL DOCUMENTS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 1202-1209.

47. Ziyamuxamedova S. A., Kazaqov R. T., Shukurova S. S. SOME BIOCHEMICAL BLOOD RESEARCHES OF ROWERS DURING PREPRATION PERIOD AND CONTESTS //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 982-989.
48. Raxmatov B. S. et al. SHORT DISTANCE RUNNING TECHNIQUE //Modern Science and Research. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 990-1000.
49. Yugay L. P. et al. RECOVERY OF THE BODY OF SHORT-DISTANCE RUNNING ATHLETES DURING SPORTS TRAINING //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 365-371.
50. Akbarov A. et al. ANTHROPOMETRIC-PHYSIOLOGICAL INDICATORS OF MIDDLE-DISTANCE RUNNERS AND RECOVERY OF THEIR BODY DURING TRAINING //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 358-364.
51. Kim D. et al. PEDAGOGICAL ANALYSIS OF THE PARTICIPATION OF STUDENT ATHLETES IN THE SWEDISH TEAM AND THE SWEDISH TEAM IN THE UZBEKISTAN CHAMPIONSHIP IN HEIGHT ATHLETICS //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 346-353.
52. Nurullayeva D. S. et al. ETHICAL PROBLEMS AND THEM IN THE FIELD OF NATURE SOLUTIONS //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 480-486.
53. Kazaqov R. T., Djo'rabayev A. M. MEANS OF RECOVERY OF WORKING CAPACITY OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 902-911.
54. Kazoqov R. T., Djo’rabayev A. M. DEVELOPMENT OF CYBER SPORTS IN UZBEKISTAN //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 893-901.
55. Yaqubov F. M. et al. METHODOLOGY OF SELECTION OF 10-12-YEAR-OLD PLAYERS AND ORGANIZATION OF TRAINING //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 1. – С. 1271-1279.
56. Казоқов Р. Т. ҚИСҚА МАСОФАГА ЮГУРУВЧИЛАРНИНГ ЖИСМОНИЙ ВА МАХСУС ЖИСМОНИЙ ТАЙЁРГАРЛИК КЎРСАТКИЧЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Fan-Sportga. – 2022. – №. 7. – С. 53-55.
57. Djo'rabayev A. M., Kazoqov R. T. O'ZBEKISTONDA KIBERSPORTNI RIVOJLANISHI. – 2024.
58. Baltayeva I. T. et al. USE OF VIRTUAL LABORATORIES TO CONDUCT FOOTBALL TRAINING //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 709-718.
59. Baltayeva I. T. et al. CREATING AN INFORMATION-EDUCATIONAL ENVIRONMENT USING MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 700-708.
60. Melziddinov R. A., Akramov B. N., Kazoqov R. T. THE RELATIONSHIP OF THE EFFICIENCY OF TECHNICAL-TACTICAL ACTIONS OF FOOTBALL PLAYERS WITH THE LEVEL OF PHYSICAL PREPARATION //Modern Science and Research. – 2024. – Т. 3. – №. 2. – С. 1153-165.

61. Umarov D. X. et al. NATIONAL MOVEMENT FOR THE DEVELOPMENT OF PRIMARY CLASS STUDENTS'PHYSICAL PREPARATION USING GAMES //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 732-741.
62. Umarov D. X. et al. THE EFFECTIVENESS OF USING A SET OF SPECIAL EXERCISES IN ANNUAL PREPARATION TRAINING OF SHORT-DISTANCE RUNNERS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 742-753.
63. Jumayev U. X. et al. " PEDAGOGICAL EDUCATION INNOVATION CLUSTER" MEANS COMMON GOALS AND SPECIFIC INTERESTS //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 552-560.
64. Turopovich K. R., Rixsibayevna D. S. ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING THROUGH PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES. – 2024.